

[Pradžia](#) > ... > [Šeimos Teisė Ir Paveldėjimas](#) > [Skyrybos Ir Gyvenimas Skyrium](#) > [Estonia](#)

Skyrybos ir gyvenimas skyrium

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Estija

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Santuoką gali nutraukti civilinės metrikacijos biuras (est. *perekonnaseisusutus* arba *perekonnaseisamet*) arba notaras sutuoktinių tarpusavio susitarimu, grindžiamu bendru rašytiniu prašymu, arba tai gali padaryti teismas vienam iš sutuoktinių pareiškus ieškinį kitam. Antrasis scenarijus taikomas, jeigu sutuoktiniai nesutaria dėl santuokos nutraukimo arba su juo susijusių aplinkybių arba jeigu civilinės metrikacijos biuras nėra kompetentingas nutraukti santuoką.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Civilinės metrikacijos biuras arba notaras gali sutuoktinių tarpusavio susitarimu nutraukti santuoką remdamasis bendru rašytiniu prašymu, jeigu abu sutuoktiniai gyvena Estijoje.

Teismas santuoką gali nutraukti vienam iš sutuoktinių pareiškus ieškinį kitam, jei sutuoktinių santykiai yra galutinai nutraukti. Sutuoktinių santykiai baigėsi, jeigu tarp jų neliko santuokinio sugyvenimo ir yra pagrindo manyti, kad sutuoktiniai neatnaujins gyvenimo kartu. Daroma prielaida, kad sutuoktinių santykiai nutrūko, jei sutuoktiniai gyvena atskirai ne trumpiau kaip dvejus metus.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Santuokos nutraukimas neturi poveikio asmeniniams sutuoktinių santykiams. Nutraukus santuoką teismas arba civilinės metrikacijos biuras asmens prašymu gali grąžinti ankstesnę jo pavardę; priešingu atveju paliekama susituokus įgyta pavardė.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Nutraukus santuoką turtas padalijamas atsižvelgiant į sutuoktiniams taikomą turto režimą. Jei sutuoktinių turtas yra bendra nuosavybė (est. *ühisvara*), paprastai jis padalijamas jiems lygiomis dalimis vadovaujantis nuostatomis dėl bendro sutuoktinių turto režimo nutraukimo. Bendro sutuoktinių turto sudėtis nustatoma turto režimo pabaigos momentu. Nutraukus santuoką sutuoktiniai neprivalo pasidalyti turto. Kol bendras turtas nepadalytas, sutuoktiniai bendrai naudojasi su bendru turto susijusiomis teisėmis ir atlieka su juo susijusias pareigas. Be to, sutuoktiniai turi teisę bendrai turėti visus daiktus, priklausančius jų bendram turtui.

Nutraukus turto režimą, pagal kurį numatyta dalytis turto vertės prieaujį (est. *vara juurdekasvu tasaarvestus*), įvertinamas abiejų sutuoktinių įgytas turtas ir nustatomi finansiniai įsipareigojimai, kylantys iš prievolės dalytis įgytą turtą.

Jeigu nutraukus santuoką sutuoktiniai pageidauja pasidalyti turtą, turtas dalijamas pagal pasirinktą turto režimą arba pagal susitarimą dėl sutuoktinių turto (est. *abieluvaraleping*). Jeigu sutuoktiniai pasirašė susitarimą dėl sutuoktinių turto, nutraukus santuoką susitarimas baigia galioti. Dėl santuokos nutraukimo baigus galioti

susitarimui dėl sutuoktinių turto, visos iš susitarimo dėl sutuoktinių turto kylančios teisės ir pareigos baigiasi. Turtas padalijamas pagal susitarimą dėl sutuoktinių turto.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Pats santuokos nutraukimas neturi poveikio tėvų valdžiai ir tėvai išlaiko bendrą globą.

Apskritai tėvai turėtų susitarti, su kuo gyvens vaikas, kas ir kiek dalyvaus jį auginant, kaip ir kiek laiko bus teikiamas išlaikymas. Mėnesinė išmoka nepilnamečiam vaikui išlaikyti negali būti mažesnė negu Šeimos teisės įstatyme (est. *Perekonnaseadus*) nustatyta minimali nepilnamečio vaiko išlaikymo išmoka.

Jeigu tėvai nepageidauja arba negali naudotis teise į bendrą globą, kiekvienas iš tėvų turi teisę prašyti teismo jam iš dalies arba visiškai perduoti vaiko globos teisę. Globos teisės pokyčiai neturi poveikio pareigai teikti nepilnamečio vaiko išlaikymą.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Santuoką nutraukęs sutuoktinis turi teisę gauti išlaikymą:

1. kol vaikui sukaks treji metai, jeigu po santuokos nutraukimo ją nutraukęs sutuoktinis negali pragyventi pats, nes rūpinasi sutuoktinių vaiku;
2. jeigu po santuokos nutraukimo ją nutraukęs sutuoktinis negali pragyventi pats dėl savo amžiaus ar sveikatos būklės ir jeigu santuokos nutraukimo metu dėl amžiaus ar sveikatos būklės buvo kilęs poreikis gauti pagalbą. Išlaikymo dėl amžiaus ar sveikatos būklės iš kito išsituokiančio sutuoktinio gali būti reikalaujama ir tais atvejais, kai pagalbos dėl amžiaus ar sveikatos būklės reikėjo dar tada, kai sutuoktinis prarado teisę gauti išlaikymą iš kito sutuoktinio dėl kitų teisėje numatytų pagrindų. Išlaikymas mokamas tol, kol negalima tikėtis, kad teisę į išlaikymą turintis asmuo uždirbs pajamas.

Vaiko tėvas privalo aštuonias savaites iki vaiko gimimo ir dvylika savaičių po vaiko gimimo teikti išlaikymą vaiko motinai.

Teismas gali dėl įstatyme numatytų priežasčių atleisti santuoką nutraukusį sutuoktinį nuo pareigos teikti išlaikymą.

Santuoką nutraukęs sutuoktinis, turintis teisę gauti išlaikymą, gali prašyti vykdyti teisinę pareigą teikti išlaikymą tik po ieškinio pareiškimo.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Sutuoktiniai laikomi teisiškai gyvenančiais skyrium tada, kai neturi bendro namų ūkio arba nėra kitos formos santuokinio sugyvenimo ir bent vienas iš sutuoktinių akivaizdžiai nepageidauja jo atkurti ar sukurti.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Sutuoktiniai gyvena atskirai.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Jeigu sutuoktiniai yra teisiškai gyvenantys skyrium, kiekvienas sutuoktinis gali:

1. iš kito sutuoktinio reikalauti daiktų, kurie buvo naudojami šeimos interesams, jeigu sutuoktiniui reikia tų daiktų jo atskirame namų ūkyje ir jis turi teisėtą interesą toliau jais naudotis. Visi standartiniai namų ūkio baldai, priklausantys bendram sutuoktinių turtui, dalijami jiems pagal lygybės principą. Apskritai abu sutuoktiniai gali reikalauti gauti savo asmeniniam turtui priklausančius asmeninius daiktus. Visas bendros nuosavybės teise turimas turtas (t. y. pirmiausia bendras sutuoktinių turtas) dalijamas sąžiningai, atsižvelgiant į kiekvieno sutuoktinio ir vaikų interesus;
2. reikalauti iš kito sutuoktinio perduoti bendrą šeimos būstą arba jo dalį jam vienam naudotis, jeigu to reikia

siekiant išvengti didelių asmeninių konfliktų. Pirmiausia tai turėtų būti grindžiama pirmenybinėmis būsto savininko teisėmis, tačiau būstas gali būti paliktas naudotis sutuoktiniui, kuris nėra savininkas, jeigu teismas mano, kad tai reikalinga atsižvelgiant į abiejų sutuoktinių lėšas ir vaikų interesus.

Jeigu sutuoktiniai yra teisiškai gyvenantys skyrium, kiekvienas sutuoktinis privalo teikti išlaikymą reguliariomis pinigų įmokomis, kad padengtų šeimos interesams skirtas kito sutuoktinio išlaidas.

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Santuokos pripažinimas negaliojančia reiškia, kad santuoka laikoma niekine nuo pat pradžios. Santuoka negaliojančia gali būti pripažįstama tik teismo sprendimu.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Santuoka negaliojančia gali būti pripažįstama tik Šeimos teisės įstatyme nurodytais pagrindais, t. y. teismas gali pripažinti santuoką negaliojančia pareiškus ieškinį, jeigu:

1. santuokos sudarymo metu buvo pažeistas minimalaus santuokinio amžiaus reikalavimas arba veiksnio reikalavimas;
2. santuokos sudarymo metu buvo pažeistas įstatyme išdėstytas santuokos draudimas;
3. santuokos sudarymo metu buvo pažeisti įstatyme išdėstyti formalūs reikalavimai;
4. santuokos sudarymo metu bent vienas sutuoktinis turėjo laikiną psichikos sutrikimą arba dėl kitos priežasties negalėjo išreikšti savo valios;
5. santuoka buvo sudaryta apgaulės būdu arba prievarta, įskaitant sutuoktinio sveikatos būklės arba kitos asmeninės informacijos nuslėpimą, kai ta informacija yra aktuali santuokos galiojimui;
6. vienas arba abu sutuoktiniai neketino vykdyti santuokinių pareigų, o santuoka buvo sudaryta kitais tikslais, ypač jeigu buvo ketinama gauti leidimą gyventi Estijoje (santuoka iš išskaičiavimo);
7. sutuoktiniai yra tos pačios lyties dėl santuokos metu atliktos lyties keitimo procedūros.

Be to, santuoka laikoma negaliojančia, jeigu:

1. santuoka sudaryta tarp tos pačios lyties asmenų;
2. santuokos sudarymo faktą patvirtino asmuo, neturintis civilinės metrikacijos įstaigos pareigūno kompetencijos, arba
3. bent viena proceso šalis neišreiškė pageidavimo sudaryti santuoką.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Negaliojančia pripažinta santuoka laikoma niekine nuo pat pradžios, išskyrus atvejus, kai santuoka buvo pripažinta negaliojančia dėl tos pačios lyties asmenų santuokos, tokiu atveju santuoka pripažįstama negaliojančia remiantis teismo sprendimo įsiteisėjimu. Asmenys, kurių santuoka pripažinta negaliojančia, nebeturi vienas kitam santuokinių teisių ir pareigų (įskaitant kylančiąsias iš susitarimo dėl sutuoktinių turto, kuris taip pat laikomas niekiniu).

Jeigu santuoka pripažįstama negaliojančia, nes vienas iš būsimų sutuoktinių nuo kito būsimo sutuoktinio nuslėpė, kad jau yra susituokęs, arba apgaule ar prievarta darė įtaką kitam sutuoktiniui, kad šis susituoktų, teismas, taikydamas sutuoktinio išlaikymo taisykles, gali nurodyti tam asmeniui mokėti išlaikymą asmeniui, su kuriuo buvo sudaręs negaliojančią santuoką. Proceso šalies, kuri neteisėtai buvo skatinama susituokti, prašymu teismas proceso šalių turto režimui gali taikyti nuostatas dėl sutuoktinių turto (t. y. bendro sutuoktinių turto).

Tėvams, kurių santuoka pripažinta negaliojančia, gimę vaikai turi tas pačias teises ir pareigas kaip ir susituokusiems tėvams gimę vaikai.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į

teismā?

Civilinės metrikācijas biuras arba notaras gali nutraukti santuoką sutuoktinių susitarimu. Teisiniai santuokos nutraukimo padariniai (pvz., sutuoktinių turto padalijimas) gali būti išdėstyti atitinkamų sutuoktinių susitarime.

Jeigu sutuoktiniai nesutaria dėl santuokos nutraukimo aplinkybių, neteisminių priemonių sprendimui rasti nėra.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Prašymas nutraukti santuoką gali būti teikiamas:

1. vieno iš sutuoktinių gyvenamosios vietos civilinės metrikacijos biurui (jeigu abiejų sutuoktinių gyvenamoji vieta yra Estijoje);
2. notarui;
3. pirmosios instancijos teismui, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta (apskritis teismui (est. *maakohus*)).

Prašymas pripažinti santuoką negaliojančia turėtų būti teikiamas atsakovo gyvenamosios vietos pirmosios instancijos teismui (apskritis teismui).

Civilinės metrikacijos biuras santuoką nutraukia gavęs bendrą rašytinį sutuoktinių prašymą. Sutuoktiniai prašyme turėtų patvirtinti, kad neturi ginčų dėl vaikų, bendro turto padalijimo ar išlaikymo nurodymų. Prie prašymo nutraukti santuoką turėtų būti pridedamas santuokos liudijimo dokumentas. Jeigu vienas iš sutuoktinių dėl pagrįstų priežasčių asmeniškai negali atvykti į civilinės metrikacijos biurą pateikti bendro prašymo, jis gali pateikti notaro patvirtintą atskirą prašymą. Dokumentai užsienio kalba civilinės metrikacijos biurui turėtų būti teikiami kartu su notaro, konsulinio pareigūno ar prisiekusio vertėjo patvirtintu vertimu. Bet koks užsienio valstybėje išduotas santuokos liudijimo dokumentas turi būti legalizuotas arba turėti apostilę, jeigu tarptautiniame susitarime nenumatyta kitaip.

Notaras santuoką nutraukia gavęs bendrą rašytinį sutuoktinių prašymą. Prie prašymo nutraukti santuoką turėtų būti pridedamas santuokos liudijimo dokumentas. Jeigu vienas iš sutuoktinių dėl pagrįstų priežasčių asmeniškai negali atvykti į notaro biurą pateikti bendro prašymo, jis gali pateikti notaro patvirtintą atskirą prašymą. Dokumentai užsienio kalba civilinės metrikacijos biurui turėtų būti teikiami kartu su notaro, konsulinio pareigūno ar prisiekusio vertėjo patvirtintu vertimu. Bet koks užsienio valstybėje išduotas santuokos liudijimo dokumentas turi būti legalizuotas arba turėti apostilę, jeigu tarptautiniame susitarime nenumatyta kitaip.

Santuokos byloje, kurią numatoma nagrinėti Estijos teisme, ieškinytis pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso bendra sutuoktinių gyvenamoji vieta, o jeigu jos nėra – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta. Jeigu atsakovo gyvenamoji vieta yra ne Estijoje, ieškinytis pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso proceso šalių nepilnamečio vaiko gyvenamoji vieta, o jeigu proceso šalys nepilnamečio vaiko neturi – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo gyvenamoji vieta. Pareiškiant teisme ieškinį dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo arba santuokos pripažinimo negaliojančia, ieškinio pareiškimas turi atitikti visus oficialius Civilinio proceso kodekso (est. *tsiviilkohtumenetluse seadustik*) reikalavimus, taikomus civiliniam ieškiniui. Ieškinio pareiškimas ir visi dokumentiniai įrodymai teismui turėtų būti teikiami raštu arba elektroniniu būdu estų kalba A4 formatu.

Ieškinio pareiškime turėtų būti nurodytas teismo pavadinimas, ieškovo ir atsakovo (sutuoktinių) ir jų bendrų nepilnamečių vaikų asmens duomenys. Taip pat turėtų būti aiškiai nurodyta, kas teiks vaikų išlaikymą, juos augins ir su kuo vaikai gyvens; ieškinio pareiškime taip pat turėtų būti pateiktas pasiūlymas dėl būsimos tėvų teisių įgyvendinimo ir vaikų auginimo tvarkos. Be to, taip pat turėtų būti nurodytos faktinės aplinkybės, sudarančios ieškinio pagrindą; ieškovas taip pat turėtų išvardyti ir pateikti visus įrodymus, kuriuos gali turėti.

Be minėtųjų dalykų, jeigu dalijamas bendras turtas, ieškinio pareiškime turėtų būti nurodyta turto sudėtis ir buvimo vieta, nustatyta viso ieškovo turto vertė ir pateiktas pasiūlymas, kaip padalyti bendrą turtą. Jeigu

sutuoktiniai pasirašė susitarimą dėl sutuoktinių turto, jis turėtų būti pridėtas prie ieškinio pareiškimo.

Ieškinio pareiškimas turi būti pasirašytas ieškovo arba jo atstovo. Jeigu tai padaro atstovas, taip pat turėtų būti pridėtas įgaliojimo dokumentas arba kitas dokumentas, liudijantis atstovo įgaliojimus.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Jeigu teisinės pagalbos prašantis asmuo dėl savo finansinės padėties neišgali susimokėti procesinių išlaidų arba išgali jas susimokėti tik iš dalies arba tik dalimis ir jeigu yra pakankamai priežasčių manyti, kad numatomas dalyvavimas procese bus sėkmingas, teismas gali jį atleisti nuo pareigos sumokėti visas procesines išlaidas arba jų dalį ir palikti šias išlaidas padengti valstybei.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo ar santuokos pripažinimo negaliojančia galima apskųsti apeliacine tvarka pagal bendrąsias nuostatas, kuriomis reglamentuojamas apeliacinis procesas, jeigu apeliacinio skundo teikėjas mano, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas grindžiamas teisine klaida (pvz., pirmosios instancijos teismas netinkamai taikė materialinės teisės ar procesinės teisės nuostatą).

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Pagal Tarybos reglamentą (ES) 2019/1111 vienoje valstybėje narėje priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo automatiškai pripažįstamas kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse (išskyrus Daniją) nereikalaujant atlikti jokios specialios procedūros.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Siekiant užginčyti sprendimo dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo ar santuokos pripažinimo negaliojančia pripažinimą, reikėtų kreiptis į Tarybos reglamente (ES) 2019/1111 paskelbtame sąraše nurodytos valstybės narės apeliacinį teismą. Estijoje šią funkciją atlieka apygardos teismas (est. *ringkonnakohus*).

Teismo sprendime bus išdėstyta teismo sprendimo apskundimo tvarka ir terminas.

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Santuokos nutraukimo atveju taikoma valstybės, kurioje yra bendra sutuoktinių gyvenamoji vieta, teisė. Jeigu sutuoktiniai gyvena skirtingose šalyse, tačiau turi tą pačią pilietybę, bendrosios teisinės santuokos pasekmės apibrėžiamos pagal valstybės, kurios piliečiai jie yra, teisę. Jeigu sutuoktiniai gyvena skirtingose šalyse ir turi skirtingą pilietybę, bendrosios teisinės santuokos pasekmės apibrėžiamos pagal:

- jų paskutinės bendros gyvenamosios vietos valstybės teisę, jeigu vienas iš sutuoktinių gyvena toje šalyje;
- valstybės, kurioje gyvena priešinga bylos šalis, teisę;
- valstybės, kurioje bendro pareiškimo atveju gyvena vienas iš sutuoktinių, teisę;
- valstybės, kurioje gyvena prašymą nutraukti santuoką pateikęs asmuo, jeigu jis ten gyveno bent metus iki prašymo pateikimo, arba valstybės, kurioje gyvena prašymą nutraukti santuoką pateikęs asmuo, jeigu jis ten gyveno bent šešis mėnesius iki pareiškimo pateikimo ir jis yra atitinkamos valstybės narės pilietis,

teisę.

Jeigu pagal minėtąją teisę neleidžiama nutraukti santuokos arba ją nutraukti leidžiama tik labai griežtomis sąlygomis, taikoma Estijos teisė, jeigu vienas iš sutuoktinių gyvena Estijoje arba turi Estijos pilietybę arba jeigu jis gyvena Estijoje arba turėjo Estijos pilietybę santuokos sudarymo metu.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

■ Paskutinis naujinimas: 27/05/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.